majo src za nas. Pritisnite nanje z vso silo in rešite nas tega kulturnega škandala.

Za »Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja«:

Fr. Luznar, predsednik.

*

Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Obupani se zatekamo tem potom po pomoč. Naše oblasti nimajo srca za nas. Prisilite jih, naj nam nemudoma dajo, kar nam gre po zakonu in pravici. Državi dajemo, kar od nas zahteva, vzgojili smo ji bojevnike, dali svoje tovariše, brate, sinove. Za plačilo pa poginjamo. Protestiramo proti takemu uničevanju kulturnih delavcev. Apeliramo v imenu človečnosti na hitro pomoč in v nje imenu zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer!

Ivan Bezeljak, predsednik.

*

Naše učiteljstvo mori skrajno pomanjkanje. Živeti mora ob neprimerno nizkih plačah in ne dobiva od dežele nobene vojne draginjske doklade. Zato s polnim zaupanjem pričakuje, da mu nemudoma in izdatno pomaga država, ki ji je vzgojilo toliko odličnih mož in plemenitih žená.

Za »Društvo učiteljev in šolskih prijateljev ljubljanske okolice«:

Janko Žirovnik, predsednik.

*

Učiteljstvo logaškega političnega okraja na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu še nobene draginjske doklade. Deželni odbor je izplačevanje draginjskih doklad v tem letu ustavil, enkratnega državnega nabavnega prispevka pa še do sedaj nismo dobili, ker ni deželni šolski svet izgotovil razdelitve. Vse naše prošnje so ostale brezuspešne. Vsi stojimo ob robu materialnega propada. Zaradi pomanjkanja že hiramo mi, naše žene in naši otroci. Državi smo vzgojili hrabre bojevnike, dali smo svoje tovariše, brate, sinove. Z vso vnemo in z vsemi močmi smo vnemali mladino k delovanju v pomoč ranjencem in drugim potrebam, a kot plačilo se nam obeta glad in pomanjkanje. Naš položaj je strašen in obupen !— V tem žalostnem in obupnem položaju kličemo tem potom po pomoči. V interesu vsega učiteljstva zahtevamo pomoči, zahtevamo kruha. Zaradi pomanjkanja najpotrebnejših živil ne moremo več delati. Oni, katere veže dolžnost nam pomagati, so do nas in naših družin brezsrčni. Z vso silo pritisnite nanje, da nam takoj dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. Z vso odločnostjo protestiramo proti takemu neusmiljenemu uničevanju učiteljskega stanu. Le hitra pomoč nas more še rešiti. V imenu človeštva apeliramo na pomoč, v nje imenu zahtevamo stroge remedure naš stan morečih razmer!

Za »Učiteljsko društvo logaškega okraja«:

Leopold Punčuh, predsednik.

*

Učiteljstvo šolskega okraja Rudolfovo na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu še nobene draginjske doklade. Dežela je izplačevanje ustavila, državni nabavni prispevek še ni razdeljen. Vse naše prizadevanje je brezuspešno. Stojimo na robu materialnega propada. Hiramo in ginemo mi in naše družine.. Državi smo dali več kakor je zahtevala. Za plačilo smo gladni in raztrgani. Obupen je naš položaj. V zadnji uri zahtevamo pomoči. Pritisnite z vso silo na naše oblasti, da nam dajo, kar nam gre po zakonu in pravici. V imenu človečnosti zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer.

Učiteljsko društvo okraja Rudolfovo:

M. Matko, predsednik.

*

Učiteljstvo krškega političkega okraja na Kranjskem ni dobilo v tekočem letu nobene draginjske doklade. Deželni odbor je plačevanje ustavil, a od države določenega enkratnega nabavnega prispevka še sedaj nismo dobili, ker ni deželni šolski svet izgotovil razdelitve. Vse naše prizadevanje je ostalo brezuspešno. Učiteljstvo stoji na robu materialnega propada. Hiramo in ginemo mi, naše žene in naši otroci. Državi smo dali v letih vojne, kar je od nas zahtevala, vzgojili smo ji bojevnike, dali svoje tovariše, brate in sinove. Za plačilo smo lačni in raztrgani. Nedopovedljivo strašen je naš položaj! V tem obupu se zatekamo tem potem in v zadnji uri po pomoč. Zahtevamo v interesu svojega propadajočega stanu in šolstva kruha in rešitve. Vsi izčrpani ne moremo več delati. Naše oblasti nimajo srca za nas in naše rodbine. Pritisnite nanje z vso silo, naj nam nemudoma dajo, kar nam gre po zakonu in po pravici. Protestujemo proti takemu uničevanju kulturnih delavcev. Apeliramo v imenu človečnosti na hitro pomoč in v nje imenu zahtevamo neizprosno stroge remedure naš stan morečih razmer!

Pedagoško društvo v Krškem, 15. marca 1918.

Drag. Humek, predsednik.

*

Učiteljstvo postojnskega političkega okraja se nahaja v največji stiski. Deželni odbor je ustavil izplačevanje draginjske doklade, ki jo je dobivalo učiteljstvo v preteklem letu, a enkratni nabavni prispevek, dovoljen od države, se nam tudi še ni celotno izplačal. Pri dobavi živil in obleke se neprivošči učiteljstvu nobene ugodnosti. Zato učitelji in njih družine hirajo, nimajo potrebnih oblačil ter so na robu obupa. V tem stanju ne moremo živeti in vršiti težavnega dela. Z učiteljstvom bo pa propadla tudi mladina, up očetnjave. Proti takemu uničevanju kulturnih nositeljev ter zanemarjanju slovenske mladine najodločneje protestujemo, a od visoke vlade pričakujemo najhitrejše in izdatne pomoči.

Za učiteljsko društvo postojnskega političkega okraja:

J. Brinar, preds. namestnik.

*

Tukajšnje učiteljstvo strada. Naš položaj je obupen. Vse je tisočkrat dražje, mi smo navezani na plače mirnih časov. Ne dobivamo nikakih doklad. Deželni odbor jih je ustavil, enkratnega nabavnega prispevka ni, ker ni deželni šolski svet še sestavil razdelitve. Državi dajemo kar zahteva. Vzgojili smo ji bojevnike, na katere je lahko ponosna. Za plačilo ginemo kot psi za plotom. V imenu človeštva zahtevamo kruha in rešitve. Naše oblasti so gluhe za naše prošnje. Pritisnite nanje z vso silo, dajti nam, kar je našega. Zahtevamo stroge remedure naš stan morečih razmer.

Učiteljsko društvo radovljiškega okraja.

Šega, predsednik.

*

Jasnim besedam teh brzojavk nam ni treba ničesar dostaviti. Neznosni položaj učiteljstva slikajo v tako temnih barvah, in s tako obupnimi klici po odpomoči, da morajo merodajni krogi tam na Kongresnem trgu in ob Bleiweisovi cesti, ki imajo nesrečno usodo kranjskega učiteljstva v roki, biti nekulturni ljudje, in zakrknjeni noter do dna svojega srca, če tudi pred temi klici zamaše ušesa in takoj ne priskočijo na pomoč trpečemu učiteljstvu.

—r— **Ljubljansko učiteljstvo — brez mesa.** Ne le da se nam je vrednost mesnih kart za polovico skrajšala, zmanjšalo se je tudi število kart, tako, da bo imelo učiteljstvo 6 brezmesnih dni v tednu .Vse bi bilo, če bi bilo dovolj drugih živil, zlasti kruha in moke. Tako pa nas čaka najhujši turški post, pravi »ramazan.« Pri taki prehrani učiteljstvo ne bo moglo izvrševati svojega težavnega posla.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Učiteljski kandidatki Edvarda Bloudekova in Milena Novakova sta nameščeni za suplentki na rudniški šoli v Idriji; začasna učiteljica Gracijana Kovšičeva je premeščena v Gotenico.

—r— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v torek, dne 12 .februarja 1918", smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglasi bistvene kurencije iz predsedstva, ki se vzemo na znanje. Odobri se zapisnik zadnje redne seje z dne 20. novembra 1917. Več prošenj za dovolitev daljših dopustov mestnemu učiteljstvu se priporočilno predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. Prošnji nadučiteljice in ravnateljice Marije Maroutove za stalno vpokojitev, naj se na pristojnem mestu ugodi. Na znanje se vzame poročila o nadzorovanju mestne slovenske dekliške šole, I., II. in IV. mestne deške šole, pomožnega oddelka na tej šoli in vnanjih zasebnih dekliških šol uršulinskih — vsa za šolsko leto 1916/17 in vsa z dostavkom, da jih je predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Sprejmo se nasveti glede bodoče uredbe pouka prostih dni z ozirom na vtesnitev pouka zaradi izrednih vojnih razmer in pa nasveti radi nabave samoučil šolski mladini. Učiteljema Ignaciju Laberniku in Maksu Bajcu iz salezijanske šole se pripoznata Laberniku tretja in Bajcu druga petletnica. K resoluciji predsedništva »Ljubljanskega učiteljskega društva« radi razbremenitve onega učiteljstva, ki poučuje zaradi izrednih vojnih razmer na dveh šolah, se zavzame stališče. Sklene se c. kr. deželni šolski svet in deželni odbor nujno naprositi, naj se močno prizadetemu ljudskošolskemu učiteljstvu ukinjene vojnodraginjske doklade tudi za I. polovico tekočega koledarskega leta v izplačilo nakažejo in sicer vsaj v istem izmerju kot v letu 1917. Potem ko se reši nekaj internih stvari in pojasni nekaj administrativnih in gospodarskih vprašanj, zaključi predsednik sejo.

Štajerske vesti.

—š— **Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.** V sredo dne 27. marca v Celju v Narod. domu vršeče se delegacijsko zborovanje ima sledeči vzpored: I. Ob 8. uri predpoldne odborova seja. II. Ob 10. uri predpoldne delegacijsko zborovanje. 1. Predsednik otvori zborovanje. 2. Legitimiranje delegatov. 3. Poročila funkcijonarjev. 4 Učiteljska gospodarska zadruga. (L. Černej.) 5. Predlogi. 6. Volitve: a) predsednika, namestnika in odbornikov, b) pregledovalcev računov, c) odbornikov Zaveze, d) odbornikov Lehrerbunda, e) delegatov Lehrerbunda. 7. Slučajnosti.

Pridite polnoštevilno!

Vodstvo.

—š— **Učiteljskim parom v informacijo.** Neki učit. par s Štajerskega se je v zadevi zapostavljanja učiteljic, omoženih z učitelji, ob priliki nakazanja nabavnega prispevka obrnil za odpomoč proti temu šikaniranju učiteljskih parov na uredništvo lista »Freie Lehrerstimme«, ki naše stanovske interese vedno prav odločno in z vnemo zastopa. Ta list je odstopil našo zadevo der »Rechtschutzstelle des d. ö. Lehrerbundes, ki jo je proučil in jo izročil v obravnavo socijaldemokraškemu poslancu Glöckl-u. Po preteku par tednov je omenjeni učiteljski par dobil od »Rechtsschutzstelle« sledeče obvestilo:

»Auf mehrfache Aufragen!

In einer del letzten Sitzung des Budgetausschusses hat sich Abgeordneter Glöckel dagegen gewandt, dass der Landesausschuss für die Steiermark diejenigen Lehrerinnen, die an Lehrer verheiratet sind, von dem Anschaffungsbeitrage, welchen das Abgeordnetenhaus für alle Lehrpersonen bewilligt hat, ausschlieschliesst. Eine derartige Auffassung liegt nicht im Willen des Gesetzgebers. Der Unterrichtsminister **versprach sofortige Abhilfe«.**

Dopis je datiran dne 3. feb. 1918.

In zdaj: 1. Smo trdno prepričani, da njega ekscelenca naučni minister svoje besede ni požrl; kaj takega bi provzročilo demoralizacijo na vseh stopnjah nižje ministerstva, in med nami samimi tudi!

2. Smo uverjeni, da pri štaj. dež. odboru ne manjka potrebnega respekta in discipline navzgor, da je tedaj nemogoče ignorirati ministrske odredbe.

3. Smo prepričani, da je štaj. dež. odbor po vsem kar se je o tej zadevi učit. parov pisalo, in kar se je v budgetu poudarjalo, prišel do spoznanja, da ni isti postopal ne konsekventno in ne pravično, ko je učiteljice učiteljskih parov prikrajšal za njihov nabavni znesek, in da ima toliko morale ,da se ne bo obotavljal, naknadno nakazati z učitelji omoženim učiteljicam, kar jim po volji in po ukazu parlamenta oziroma naučnega ministrstva gre.

4. Smo pa tudi prepričani, da je nemogoče, da bi bili gospodje štaj. dež. odborniki sami izraziti nasprotniki učiteljstva, oziroma učiteljskih parov, da stoji isti moralno previsoko, da bi mu mogel imponirati zgled kranjskega deželnega odbora, ki bi zaslužil ime »Učiteljski krvoses«. Tako je nam prijetna dolžnost, na tem mestu poudarjati, da je dež. odbornik, g. dr. Verstovšek še pred udejstvitvijo nabavnega nakazila učiteljskim parom na njihovo tozadevno prošnjo naznanil, da se bo pri razdelitvi bodočega (1917) nabavnega zneska oziralo tudi na učiteljske pare! Ker je to tudi volja postavodajalca, lahko opravičeno upamo, da se bo gospodu dr. Verstovšeku in drugim gg. dež. odbornikom — učiteljskim prijateljem — posrečilo, pravični stvari pripomoči do zmage. Pričakujemo! Dvakrat pa da, kdor hitro da, in minister je rekel »sofortige Abhilfe«.

—š— **Povišanje.** Učitelj na okol. lj. šoli deški v Celju, Franjo Žagar, praporščak pri strelskem polku št. 1, je postal pri tistem polku poročnik v r.

—š— **Odlikovanje.** Nadučitelj pri sv. Martinu na Pohorju, Peter Jankovič, poročnik v r. pri 87. pp. je bil v četrtič odlikovan, dobivši srebrni Signum laudis z meči. Iskreno čestitamo!

—š— **Poročil se je** dne 4. sušca v Gradcu tovariš Franc Hajnšek, učitelj v Sv. Vidu pri Ptuju, sedaj rezervni poročnik pri 47. pp. z gospodično Albino Elznikovo, hčerko hišnega posestnika v Eggenbergu. Želimo mnogo srečnih let!

—š— **V Framu pri Mariboru se je poročil** bivši učitelj na CM. šoli v Trstu, sedaj vodja Kmetijske zadruge v Račah, gosp. Simon Ducman, z gospico Grizelko Merk, uradnico v Trstu. Učiteljevanje je moral pustiti zaradi znanega preganjanja začetkom vojne. — Bilo srečno!

—š— **VII. vojno posojilo in štaj. lj. šole.** Potom ljudskošolskih nabiralnic na Štajerskem se je VII. voj. posojila podpisalo 37,855.235 K. Od te vsote odpade na slovenski del Štajerja 7,041.415 K, ne vštevši K 338.450 K.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks.«** Od zadnjega našega razglasa z dne 29. decembra 1917 sta umrli 2 člana društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«, in sicer Franc Kolletnig, nadučitelj v Slov. Bistrici, umrl dne 19. januarja 1918, in Edvard Kniplitsch, šolski ravnatelj v p. v Pöllauvu, umrl dne 12. februarja 1918. Znesek 4 K za ta (160. in 161. smrtni slučaj) naj se dopošlje čimprej.

Društveno vodstvo.

Splošni vestnik.

Štiridesetletnico svojega učiteljevanja obhajajo letos nastopni absolventi učiteljišča v Ljubljani iz l. 1878.: **Gradišnik Armin**, nadučitelj v Celju, **Höger Avgust**, mestni učitelj v Gradcu; **Josin Teodor**, meščanski učitelj na Dunaju; **Podkrajšek Hinko**, c. kr. profesor na državni obrtni šoli v Ljubljani; **Replč Peter**, nadučitelj na Uncu; **Šorn Franjo**, nadučitelj pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in **Trost Franjo**, mestni učitelj v Ljubljani. — **Vpokojeni so že:** učitelj Kos Mihael, učitelj Krenner Bogomir, nadučitelj Lokar Ivan in vadniški učitelj Maier Anton. — **Umrli pa so:** Učitelj Vozlaček Leop., učitelj Strel Feri, strokovni učitelj Černe Jernej in mestni učitelj Pretnar Jakob.

Kaj pa to?! V debato o načrtu zakona o učiteljskih draginjskih dokladah je posegel tudi finančni minister baron pl. Wimmer. V svojem govoru je rekel med drugim tudi to-le: **»Revnejšim deželam naj se dovoli, da smejo v načrtu določene doklade znižati do gotove mere.«** Če bi se uzakonilo tako določilo, bi bilo pravici v obraz in bi moralo biti ovira sankciji; dr. Lampetu in Kalteneggerju pa bi bila odprta svobodna pot do novih mahinacij v priljubljenem revirju njunega delovanja. Med revnimi deželami, ki jih je imel v mislih finančni minister, bi prišle v prvi vrsti v poštev Dalmacija, Istra, Goriška in Kranjska, same slovanske dežele, in ravno učiteljstvu teh dežel je vsekala vojna najhujše in najgloblje rane, in zato naj bi bilo še prikrajšano in dobilo manjše draginjske doklade, kakor učiteljstvo v bogatejših deželah, ki ga vojna ni prizadela tako hudo. Pravično je bilo, da zbornica ni sledila ministrovim besedam, ker bi bil sicer nastal med prizadetim učiteljstvom orkan ogorčenja, ki bi imel zle posledice.

Za dva mernika koruze. »Slov. Narod« piše: »Učitelj iz Štajerske nam popisuje sledečo pretresljivo sliko iz današnjega učiteljskega življenja na deželi: Soprog: Imam temeljne plače letnih 1400 K. Z vsemi draginjskimi dokladami znaša sedaj moja plača okroglih 260 K mesečno. Skrbeti moram za šest malih otrok, ženo in postrežnico. Od vsakega večjega kraja smo oddaljeni pet četrt ure, do železnice imam 5 ur hoda. 1 kg slanine stane tukaj 38 K, en mernik koruze 140 (stoštirideset kron). Za male otroke ne dobim nikake hrane, na občini nimajo razen koruzne moke ničesar, če pa grem h kmetu, naj mi kaj proda, pa se izgovarja, da nima. Če gre žena h kmetici po mleko, ga nima. No pa zakaj bi ga dala, saj ne rabi denarja. Vsak težak služi sedaj dnevno od 5 do 6 K pri polni hrani, ubog učitelj pa, ki neprenehoma službuje že čez 17 let, se mora mučiti cel mesec za dva mernika koruze, pa mu zmanjka še 20 K!! Ako se nam ne bo vkratkem pomagalo z izdatno podporo, se bomo morali oni, ki smo preobloženi z družinico, končati to mukepolno življenje, saj bolje je umreti, nego umirati.« — Ne upamo si pristaviti nobene besede...

Kako se je preprost dolenjski kmet, obdolžen srbofilstva, zagovarjal. Na sodnikovo vprašanje »Vi ste prijatelj Srbov?« je odgovoril: V balkanski vojski je bilo moje srce na strani Srbov, ker mi je znano, koliko je trpel naš narod in vse krščanstvo pred Turki. Ko je pa izbruhnila vojska med našo državo in Srbijo, sem se spomnil našega gesla — »Vse za vero, dom, cesarja« — in sklenil sem, da se hočem kot vojak tako hrabro boriti, kakor sem se dejansko proti Italijanom, ki so hoteli tudi razkosati našo lepo jugoslovansko zemljo. Bil sem odlikovan s srebrno svetinjo. —

Razgled.

Avstrijski otroci na Ogrskem. Z Dunaja in iz drugih nemških krajev hočejo poslati letošnje poletje na Ogrsko 150.000—200.000 otrok. Zagotovljena je podpora raznih denarnih zavodov in od drugod do 20 milijonov kron. Z nekaterih strani pa so pričeli veliko gonjo proti temu, da bi pošiljali avstrijske otroke na prehrano na Ogrsko. Ogri ne privoščijo nikomur ničesar — razen sebi.

Razkošje na Madjarskem. Tatra-Lomnica so moderne madjarske toplice s krasnimi hoteli, med njimi Palace Hotel. V toplice pošiljajo bolne in okrevajoče vojake, po hotelih pa se gnete bogata madjarska buržuazija, novi milijonarji in med njimi so celi roji mladih lahkoživk, vedno pripravljenih skrbeti za naslado. Veselica nad veselico se vrsti, maškerade in redute. V bolniščnicah leže jetični vojaki, v hotelskih dvoranah pa se vrte polunage ženščine, možje v ženskih in dame v moških oblekah. Šampanjec teče curkoma... Že dolgo ni bilo tako razkošnega življenja, kakor sedaj v četrtem letu vojne v madjarski Latri-Lomici na slovaški zemlji. O, blažena dežela krone svetega Štefana! Na Kranjskem pa še tega ne dado učiteljstvu, kar mu je določil državni zbor! — Seveda, gospodje od deželne vlade so dobili na vsako osebo svoje rodovine po 3 kg masti po 12 K kot poseben poboljšek. Mi jim to mast od srca privoščimo že zaradi tega, da ob neznansko težavnem razdeljevalnem delu našega denarja popolnoma ne opešajo!

37 milijonov funtov sladkorja za čebelarje. V Nemčiji je odločila sladkorna centrala, da bo dala čebelarjem za vsak prezimeli roj čebel 15 funtov sladkorja. V vsej Nemčiji je čebelarjev okolo 2 in pol milijona, zato bo treba žrtvovati v to svrho 37 milijonov funtov sladkorja. Čebelarji pa se morajo obvezati, da tretjino pridelanega medu odstopijo centrali za bolniščnice.

Književnost.

Popotnik. Pedagoški in znanstven list. Izšla je 3. in 4. skupna številka (letnik 1917) s to zanimivo vsebino: Fr. W. Förster - dr. S. Dolar: Vzgoja in samovzgoja. Pavel Flerè: O bodoči vzgoji. (Dalje). J. Baukart: J. Ruskin o nalogah in vzgoji ženstva. (Konec.) Dr. Tominšek: Dr. Ant. Breznikova Slovenska slovnica za srednje šole. Drago Hudè: Šolstvo v Srbiji. (Dalje.) Iz šolskega dela: Analiza šolskih spisovnic. (Dalje.) Slovstvo: Ocene. — Književne novosti — Časopisni vpogled. Razgled: Kultura. — To in ono.

Zvonček. List s podobami za slovensko mladino. Leto XIX. — Skupna 1. in 2. štev. tega našega lepega mladinskega lista objavlja to bogato vsebino: E. Gangl: Davorinček. Pesem. Fran Žgur: Zima, zima, vrba osamela... Pesem. Fr. Rojec: Nočni potnik. Pesem. Fran Žgur: Dan in noč. Pesem. Hinko Medič: Laneni cvet. Povest s podob. Nedin Sterad: Mlanost. — Fogum! Pesmi. F. H.: Navijanje cen. Povest. Antonija Germkova: ob obletnici. S pisateljičino podobo. Vinko Klanšek: Janček beli. Pesem.. Fr. Rojec:Spoštuj starost! Mladinska enodejanjka. Vinko Klanšek: V samotni uri. Pesem. Lad. Ogorek: Naš upravnik. Životopis s podobo. Vinko Klanšek: Zimska pesem na bojnem polju. Josip Vandot: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. Cvekov Stanko. Podoba. Simon Palček: Tiha zemlja se budi... Pesem. Fr. Rojec: Mamin god. Pesem. Stric